

"L'adolescència és com una mudança: mai trobem res del que busquem"

Entrevistem a la **Dra. Assumpció Soriano**
 Psiquiatra i Psicoanalista de l'Hospital de Dia per a Adolescents

L'adolescència és el pas de la vida infantil a l'adult, que més o menys situem entre els 12 i els 18 anys. És un concepte relativament nou, ja que en altres societats o en la nostra mateixa fa uns anys, el pas de ser infant a adult era més ràpid i per tant, la idea de l'adolescència no tenia la mateixa entitat d'ara.

L'adolescència s'inicia pels canvis físics que impliquen la pubertat, després donen lloc a canvis psicològics en el sentit de com la persona se sent amb sí mateixa; noves idees, pensaments propis i, per tant, acaba canviant la manera de relacionar-se amb el seu entorn. Vol dir que les relacions amb la família, l'escola i els amics prenen uns colors diferents. Tot plegat ha de finalitzar en una nova estructuració de la identitat.

Els nois i noies viuen l'adolescència igual?

Evidentment l'etapa és comú per ambdós sexes, però en general, les noies inicien la pubertat abans que els nois.

Quins patrons poden aparèixer en l'adolescència?

Tots aquests canvis tenen una característica diferent a la resta de canvis que succeeixen a la vida. Es tracta de canvis sobtats i en un temps molt curt. Per tant, la persona no té el temps necessari per pair tot el que li està passant i això genera inestabilitat, incerteses, malestars, pors...etc. M'agrada posar l'exemple d'una mudança: l'adolescent està en el traspàs del pis de nen/a al d'adult. Encara no ha obert les caixes on té els seus recursos més madurs i no sap ben bé on els ha deixat. Qualsevol persona que hagi fet una mudança sap que hi ha un moment on no troba res. Diem que coexisteixen en ell aspectes infantils que encara no han madurat i d'altres més adults, amb el que la incoherència és natural o la "normal anormalitat". Cal temps per elaborar tots aquests canvis i per "ordenar les coses en el nou pis". Però retornant al cas de l'adolescent, ell/ella està impacient i sovint la família també, ja que és un moment difícil per uns i altres, en el que es produeixen situacions més o menys conflictives en el nucli familiar i escolar.

"Tota adolescència normal implica cert nivell de crisi i de risc, això tot i que fa patir és absolutament passatger"

En aquesta etapa, ens trobem amb adolescents que allarguen excessivament la seva infantesa per por a assumir nous reptes i d'altres, que poden mostrar-se molt inconscients dels perills i voler saltar-se les etapes necessàries. Cal dir que tota adolescència normal implica cert nivell de crisi i de risc, això tot i que fa patir és absolutament passatger. Cal donar el temps i l'espai perquè l'adolescent faci el seu camí. Si la inestabilitat o el risc es fa massa desmesurat i les coses es compliquen potser recomanaria consultar a un expert tant per l'adolescent com per la seva família.

Què és un adolescent captiu?

El sociòleg Rubèn D. Gualtero i jo mateixa vam escriure el llibre "**El adolescente Cautivo**" on tractem d'explicar l'adolescència en el moment actual. Pensem que l'adolescent està fent el seu canvi en el sí d'un món que està canviant acceleradament. Per aquesta raó, tant els adults com els adolescents no tenim prou experiència per orientar-nos i situar-nos en aquest nou context. Em refereixo a noves estructures familiars, accés a les noves tecnologies...etc.

La idea de "captiu" té un doble sentit. Per una banda, el jove està captiu de totes les coses que li passen i per l'altra, la nostra societat està captivada per l'adolescència i ens trobem amb uns adults que pretenen mantenir-se joves eternament (només cal

mirar l'estètica dels mitjans on, mantenir el físic de la joventut és l'obsessió per a moltes persones). La maduresa que se'ls demana als adolescents, de vegades, no és un valor que han adquirit encara els adults.

Com aconseguir que els adolescents parlin amb els pares/mares?

Durant l'adolescència un dels canvis passa per la comunicació i les relacions socials. El noi o noia necessita trobar una manera diferent de comunicar-se amb els pares, li cal una distància diferent que quan era un infant. Apareix la necessitat de tenir una intimitat i també començar a ser molt important els amics i el grup d'iguals.

"Cal que els pares estiguin a prop però alhora deixin espai, que estiguin oberts a l'escolta quan l'adolescent parla, encara que sigui en el moment més inoportú"

La família, encara que no ho sembli, continua sent molt important, però és necessari que els pares comprenguin aquest moment en el que sovint es poden sentir menystinguts. Però no es així, simplement cal refer la relació amb noves coordenades, les d'un xicot o xicota que estrena una identitat nova i la vol fer valdre.

Els pares cal que estiguin a prop però alhora deixin l'espai necessari, que estiguin oberts a l'escolta quan l'adolescent parla, encara que sigui en el moment més inoportú i oberts a aquells temes que són els importants pel seu fill/a i que mai són "tonteries".

Com parlar als adolescents perquè ens escoltin?

L'adolescent només aprèn a escoltar quan s'ha sentit molt i molt escoltat i ha entès allò que és primordial.

Els pares recorden la seva adolescència? Fins a quin punt és bo pels pares recordar la seva adolescència per comunicar-se amb els seus fills?

És freqüents pels adults oblidar aspectes d'aquesta època. Recordar ajuda a empatitzar amb un moment que sempre està carregat de dubtes i incerteses. Si bé cal fer un exercici d'imaginació, també és cert que la societat ha canviat molt i no sempre ens funcionarà fer dels nostres records un paral·lelisme exacte.

En què consisteix el moviment "Action for teens"?

L'experiència i les estadístiques demostren que durant l'adolescència les consultes als serveis sanitaris disminueixen. És una contradicció, ja que és un període de gran fragilitat, principalment en l'esfera de la salut mental. Així doncs, un grup de professionals i d'institucions de diversos països d'Europa hem organitzat aquesta plataforma per proposar i definir quines són les característiques dels serveis que han de donar resposta als adolescents.

El moviment compta amb el recolzament del Parlament Europeu i estem fent una recerca "ADOCARE" per tractar de posar en comú una guia de bones practiques que afavoreixi la millor atenció sanitària pels joves. Jo mateixa en formo part com

una de les representats d'Espanya.

Com es podria resoldre aquesta disminució de consultes durant l'etapa adolescent?

La nostra proposta és un servei públic destinat a facilitar l'accés dels adolescents en situació de risc, sense haver d'esperar a que presentin greus alteracions psíquiques o de convivència dins del nucli familiar, educatiu o social. S'estan estudiant diferents propostes per agilitzar i minimitzar esperes i demores en l'atenció psíquica dels adolescents.

"Si bé l'adolescència és un moment crític, també està ple d'oportunitats, cal explorar i prendre moltes decisions que marcaran el futur de la persona"

Quins casos són susceptibles de poder beneficiar-se d'aquest programa?

Qualsevol jove pot en algun moment necessitar ajuda a causa d'una problemàtica psíquica. Queda clar, que l'adolescent ha de ser atès en un servei adaptat a les seves necessitats específiques. Serveis per adolescents amb una atenció integrada, interdisciplinària i pública, evitant o minimitzant les llistes d'espera. Han de ser equips que atenguin l'adolescent i el seu entorn, familiar, educatiu i social. Aquesta atenció implica també, la creació de programes de formació per experts en adolescència. Creiem que, si bé l'adolescència és un moment crític, també està ple d'oportunitats i possibilitats, és un moment de la vida que cal explorar i prendre moltes de les decisions que després marcaran el futur de la persona, i per tant, l'atenció precoç i l'ajuda davant de les problemàtiques que sorgeixen en aquestes edats és un repte de gran rendibilitat social.

Links d'interès

Visita el web de [Consulta Jove](#)

Notícia "[Consulta oberta per tractar la salut mental adolescent](#)"

Llibre "[El adolescente Cautivo](#)"

Web d'[ADOCARE](#)

Visita la web de [Sant Pere Claver - Fundació Sanitària](#)

C. Vila i Vilà, 16 08004 Barcelona | Tel. 93 442 39 03 | info@santpereclaver.org | www.santpereclaver.org